

OLIMPIADA DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

**Etapa locală
20 ianuarie 2018
Clasa a X-a**

- **Toate subiectele sunt obligatorii.**
- **Eseul sau răspunsurile nu vor fi precedate de titlu și/sau motto.**
- **Timp de lucru: 3 ore.**
- **Total: 120 de puncte**

Citește cu atenție fragmentele de mai jos:

A „Nu vi se face câteodată, iarna, celor ce aveți calorifer, dor de foc? De un foc de sobă, cu lemne care să pâlpâie și să trosnească în vâlvătaii dionisiace?

Toate simțurile, îmbătate, se împărtășesc din viața arzătoare ce dănuie pe vatra deschisă. Auzul aromește în cântecul buștenilor. Ochii se iluminează de fantasticul joc de salamandre al flăcărilor în rochii de mătase aprinsă. Pielea se îndulcește molcom la mângâierile dogoarei. Și o aromă de molid amestecată cu puțin iz de fum îți bucură mirosul, aducându-i aminte, ca și gustului, despre bunătați de mult apuse, păstrăvi afumați, brânză în scoarță de brad, rachiu de ienupere...

Când mi se urăște cu căldura de cuptor de uscat prune a caloriferului, dau depeșă unui prieten silvicultor [...] și chiar în aceeași seară mă prigoresc la o vatră uriașă, răsturnat în jilțul cu dulamă de urs azvârlită pe spătar. [...]

Eu îl descos despre viața codrilor copleșiți de zăpezi. El mă ispitește despre viața orașului. [...]

-Trebuie să-ți spun de la început că toată viața am fost un înverșunat căutător de comori. De mic copil am crezut în ele și le-am urmărit. M-am născut la țară, unde credința asta se sughe o dată cu laptele. Doica, dădaca, slugile, finii și vecinii, toți mi-au hrănit copilăria nu atât cu basme, cât cu realități, cu arătări topografice precise. În inima unor gorgane ce străjuiau satul se ascundeau mari mituri, cu comorile lor. La rădăcinile multor pomi bătrâni, zăcea îngropată câte o poveste alături de o căldare cu galbeni. Toți le văzuseră jucând în ajun de zile mari, pălălăi verzi când e aur, flăcări roșii când e argint ori aramă. [...] Și nimeni nu se mira când a doua zi, de Sfântul Gheorghe sau de noaptea Învierii, locurile bântuite erau înflorite de găuri adânci. Asta aprindea și mai mult râvnele. [...]

La vârsta de zece ani, am fost pus în școli departe, la București, unde am făcut liceul. M-a dus tata. Cel dintâi lucru ce a făcut, după ce mi-a găsit gazdă, a fost un pelerinaj la muzeu, să-mi arate Cloșca cu puii de aur, care mi-a dat de altfel, atunci o grozavă decepție. Mă așteptam să-mi ia ochii o pasăre măiastră cu doiprezece fofoloci de aur împrejur și n-am văzut decât cioburi de vase și cionturi de tăvi, e drept de aur și cu nestemate cât buricele degetelor... Dar pasiunea mi-a crescut mai înflăcărată. Era proba pipăită de ceea ce-ți poate dăruie lutul dacă ai noroc. [...]

Mă însuflețea ceea ce credeam eu pe atunci că e focul sacru al științei. Acum știu că era și este altceva. Veșnicele întrebări puse Soartei, Mitul norocului, deghizat pretutindeni în jocul de cărți, în loterie, în comori. Nu câștigul în sine, ci cauți favoarea șansei, semnul unei alegeri și al unei predestinări, scris special pentru tine. [...]

Îmi alcătuisem o echipă din patru flăcăiandri, cu care scormoneam pretutindeni, ahtiat, cum îți spuneam, nu de valoarea descoperită, aur sau nestemate, ci de altceva mai presus, care în esență se reducea

la cuvântul «noroc». [...] Săpam tinerește, de mai multe ceasuri, și izbutirăm o groapă care pe cât se adâncea, pe atât se îngusta. Lucram fără lumină. Ne înghesuiam câteșicinci în bezna de fund de mormânt, unde dădeam orbește unul peste altul. Când, deodată, simții o trosnitură în oasele capului, stele verzi îmi izbucniră înaintea ochilor și căzui trăsmit. Unul din tovarăși mă lovise cu târnăcopul când mă plecam să cercetez pământul. Sângele mă podidise din belșug. Copilandrii, înspăimântați m-au crezut mort și au luat-o la fugă, păsindu-mă acolo. După o vreme, s-au gândit să șteargă urmele isprăvii și, ca să nu mai știe nimic, s-au întors să astupe groapa, aruncând pământul scos peste mine. Noroc că în clipa când ei puneau mâinile pe lopeți am gemut. Unul mai îndrăzneț a sărit în ajutor și m-a scos. M-au târât apoi și m-au lăsat la poartă, după ce au bătut până au întăritat câinii. Acolo m-au găsit ai mei, fără simțiri. După o zăcere îndelungată, cred cu friguri cerebrale, m-am inzdăvenit. Dar a trebuit să jur tatii și mamei că n-am să mai umblu după comori și că, în loc de istorie și arheologie, pentru care mă pregăteam cu fervoare, am să învăț silvicultura... Și m-am ținut cu sfințenie de jurământ, înmormântând adânc toate visurile și speranțele.”

(Vasile Voiculescu, **Taina gorunului**)

B „Plecând cu noaptea-n cap, lucrând toată ziua întins și întorcându-se pe-ntunec, n-avea Duțu timp nici să mănânce, nici să doarmă, dar era om care ține la tăvăleală, și cu atât mai bine îi tigneau duminecile și zilele de sărbători, când Stanca se gătea ca o porumbiță, lua pe cel mic în brațe și pe cel măricel în coadă și mergeau cu toții la horă. [...]

Noroc că n-aveau bogății oamenii aceștia, că n-ar fi putut nimeni să le ajungă la nas!

Așa-i firea omenească: stă ascunsă până ce n-a ajuns omul în largul lui, ea se dă apoi de gol. E câte unul pe care sărăcia-l face sficios, dacă nu chiar umilit, blând la fire și totdeauna gata de-a le sări altora într-ajutor, încât ai zice că n-ar întrece nimic bunătatea lui dacă n-ar înăbuși-o sărăcia; când colo, te pomenești că, ajuns bogat, nu mai vrea să-și aducă aminte de nevoile celor săraci și se dă pe față inima lui cea neagră. Altul e-ndușmănit de sărăcie și n-are milă nici cu cei bogați, nici cu cei săraci ca dânsul, dar, ajuns bogat, se-mpacă cu lumea și se dă pe față ca om cu inima miloasă. Numai la largime iese la iveală firea cea adevărată a omului, și sunt rari oamenii care-și păstrează firea în toate împrejurările.

Așa, plecând cu noaptea-n cap, lucrând ziua toată și întorcându-se pe-ntunecate acasă, puteau să fie Duțu și Stanca oameni răi de gură și buni de inimă: te pomenești însă că, harnici cum sunt, se-mbogățesc și iese cu totul altceva din ei. Ba poate că nici chiar așa de săraci n-ar fi cum sunt, dacă nu i-ar fi intrat lui Duțu în minte gândul că el are să fie om cu stare. [...] Deprins cu gândul acesta, nu o dată, dând cu cazmaua în pământ, el se-ntreba de ce adică n-ar fi cu puțință ca să găsească vreo comoară-n calea lui. [...] Chiar dacă n-ar fi, nu e nici un păcat să și-o închipuiască: lucrează mai cu poftă, timpul îi trece mai bine. Când, deodată, Doamne ferește și-n ceas bun să fie! cazmaua se lovește de ceva vârtos, foarte vârtos, ce nu suna nici a lemn, nici a piatră, nici a cărămidă, nici a oală spartă, nici chiar a fier, ci curat ca o căldare de aramă, ca un cazan, mare cazan.

Duțu, om de vreo douăzeci și opt de ani, mai mult slab decât plin la trup, mai mult bălan decât oacheș, cu fața cam prelungă și cu ochii căprui, rămase nemișcat și cu fața galbenă și mai lungă decât de obicei. Îi trecuse un fel de junghi prin inimă, i se oprise sângele-n vine și i se tăiaseră picioarele.

- Dăduși de cazan?! grăi Dumitru al Ciungului, care săpa la o depărtare de vreo zece pași.

Dușu se cutremură în tot trupul și se uită speriat împregiurul său. Vorbise Dumitru-n glumă, dar grăise un adevăr atât de grozav, încât Dușu abia se mai putea stăpâni să nu-l lovească cu cazmaua-n cap, ca să-l lase mort pe loc [...].

Era peste putință ca el să împartă cu cineva: mai bine moarte de om! Urmă deci a săpa înainte, ca și când nimic nu s-ar fi întâmplat; răsuflarea i se îneca însă, mâinile și picioarele îi tremurau, ochii i se furișau pânditori spre Dumitru...Un singur sâmtământ îl stăpânea: frica de o mare primejdie necunoscută. El nu știa și nu putea să se încredințeze dacă e ori nu cazan în pământ și dacă e ori nu ceva în cazan; era însă amețit de gândul că trebuie să fie, și-n amețeața aceasta era ca ieșit din fire.

- Numai să nu fie vreo comoară pusă cu blestem, urmă Dumitru. Zice că sunt și comori care sunt fermecate, ca să aducă nenorociri celor ce pun mâna pe ele.

- Comoară să fie, răspunse el, căci de noroc, grija mea!"

(Ioan Slavici, **Comoara**)

Subiectul I

30 de puncte

Răspunde prin enunțuri la fiecare dintre următoarele cerințe:

- 1.Precizează câte un motiv literar existent în fiecare dintre textele citate. **6 puncte**
- 2.Prezintă comparativ rolul modurilor de expunere utilizate în cele două texte-suport. **6 puncte**
- 3.Menționează două particularități ale vocii naratoriale din fiecare dintre textele date. **6 puncte**
- 4.Explică semnificația a două figuri de stil diferite identificate în textele de mai sus. **6 puncte**
- 5.Comentează, în 50-100 de cuvinte, sensul secvenței: „ Așa-i firea omenească: stă ascunsă până ce n-a ajuns omul în largul lui, ea se dă apoi de gol. E câte unul pe care sărăcia-l face sficios, dacă nu chiar umilit, blând la fire și totdeauna gata de-a le sări altora într-ajutor, încât ai zice că n-ar întrece nimic bunătatea lui dacă n-ar înăbuși-o sărăcia; când colo, te pomenești că, ajuns bogat, nu mai vrea să-și aducă aminte de nevoile celor săraci și se dă pe față inima lui cea neagră”.

6 puncte

Notă! Niciun răspuns nu va depăși 100 de cuvinte.

Subiectul al II-lea

30 de puncte

Redactează un text de 150-300 de cuvinte care să reprezinte continuarea textului B. Folosește persoana întâi, identificându-te cu personajul.

Subiectul al III-lea

30 de puncte

Scrie un eseu de 600-900 de cuvinte despre viziunea scriitorilor asupra **norocului / nenorocului**, pornind de la cele două fragmente citate și valorificând experiențele tale culturale (literatură, arte plastice, muzică, cinematografie etc.)

Notă! În elaborarea eseului, vei respecta structura textului de tip argumentativ: *ipoteza*, constând în *formularea tezei/a punctului de vedere* cu privire la temă, *argumentația* (cu 3 argumente/raționamente logice/exemple concrete etc.) și *concluzia/ sinteza*.

Redactare

30 de puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, lucrarea ta trebuie să aibă cel puțin 900 de cuvinte.

Pentru redactarea întregii lucrări, vei primi 30 de puncte (*organizarea ideilor în scris* – 6 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 6 puncte; *utilizarea limbii literare* – 6 puncte; *ortografia* – 4 puncte; *punctuația* – 4 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 2 puncte, *respectarea precizărilor privind numărul de cuvinte* – 2 puncte).